

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД «БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ КРИЗОВИЙ ЦЕНТР «СОЦІОТЕРАПІЯ»
ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ «АНКОР»
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК імені СТЕФАНА БАТОРІЯ
(Республіка Польща)

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ОСОБИСТОСТІ
В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

08 жовтня 2024 року, м. Київ

УДК 155.9

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Соціально-психологічна підтримка особистості в умовах суспільних трансформацій» 08 жовтня 2024 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2024. 161с.

Друкується за рішенням Вченої ради
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 11 від 21.11.2024 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Оксана СЕРГЕСНKOBA, завідувач кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Олена ЛИТВИНЕНКО, завідувач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, доцент.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Олена СОРОКІНА, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Ярослав КОРКОС, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор філософії з спеціальності 053 Психологія.

Ганна СОБЧАК, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти.

У збірнику тез наукових доповідей висвітлено наукові та прикладні аспекти соціально-психологічної допомоги особистості; соціально-психологічну допомогу постраждалим під час кризових подій та військового конфлікту; особливості психологічної культури та просвіта у воєнний та повоєнний час; психологічну парадигму у розбудові інклюзії в освітньому просторі.

© Факультет психології,
соціальної роботи та
спеціальної освіти

3. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посіб. К. 2005. 360 с.
4. James Hollis *The Middle Passage. From Misery to Meaning in Midlife*. Inner City Books. Toronto Ontario. 1993. 128 p.
5. Erikson E.H. *Identity Youth and Crisis* New York City: W. W. Norton & Company. 1968. 336 p.

**Б. В. Плескач, м. Київ,
b.pleskach@kubg.edu.ua**
**С. Т. Репетій, м. Київ,
s.repetii@kubg.edu.ua**

ВСТАНОВЛЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ДО ОНЛАЙН-ТЕСТУВАННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ НАДІЙНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ

Психологічна допомога та підтримка особистості в умовах військового конфлікту часто здійснюється онлайн, через мережу Інтернет. Такий формат роботи дозволяє здійснювати психологічне консультування для клієнтів, які знаходяться в інших містах та країнах. Проте, онлайн консультування має свою специфіку, зокрема, при певних умовах важко оцінити психоемоційний стан клієнта, відокремити ситуативні реакції від розладів, проблеми зумовлені складною ситуацією від хронічної особистісної «вразливості».

Завдяки проведенню психологічного онлайн-тестування консультант може отримати більше інформації про клієнта, підтвердити свої робочі гіпотези тощо. Так, консультант може самостійно обрати необхідні методики для психологічної діагностики, розміщувати їх в гугл-формі та надсилати клієнту посилання для проходження опитувальника.

В науковій літературі відзначається, що при проведенні психодіагностики необхідно врівноважувати фактори, які створюють більш вигідні умови при проведенні тестування для одних опитуваних та бути перешкодою для інших [1, 115]. Тому, уніфікують стимульний матеріал методик, бланки реєстрації, час роботи з тестом, умови проведення [1, с. 115]. Такі дії необхідні для отримання співставних результатів.

При проведенні онлайн психодіагностики спеціаліст безпосередньо не може оцінити клієнта, який заповнює методики, зокрема, його самопочуття (втому чи хворобливий стан). Крім того, спосіб відповіді на тести може відрізнятись (це може бути телефон, чи комп'ютер), що теж може впливати на достовірність результатів. На чисельних сайтах в мережі Інтернет, які пропонують психодіагностику з отриманням автоматично обчислених результатів тестування, ми не зустрічали обмежень чи врахування можливих ситуативних факторів, які можуть впливати на результати тестування, що зменшує їх точність та надійність.

Тому, метою дослідження було вивчити вплив факторів які погіршеного самопочуття та способу проходження тестів на його результати. Оскільки, психолог-консультант в першу чергу працює з інструментарієм спрямованим на діагностику особистості, вивчався вплив зазначених факторів на результати опитувальника 16 PF Р. Кеттелла [2, с. 126].

Вибірка дослідження була утворена студентами Київського столичного університету, яким пропонувалось пройти онлайн тестування. Результати отримані у 49 студентів: 6 чоловіків та 43 жінок. Вік опитаних варіювався від 18 до 46 років, в середньому 21 рік.

Для діагностики фізичного стану пропонувалось оцінити самопочуття на момент тестування з наступними альтернативами: в доброму самопочутті (3 бали); погіршене самопочуття (2); почуваю себе погано (1). Також, було запитання про пристрій на якому даються відповіді: телефон (1); планшет (2); персональний комп'ютер (3). Результати вивчення зв'язку між факторами ситуації тестування та результатами опитувальника Р. Кеттелла представлено в Табл. 1.

Отримані результати показують, що групі студентів, які мають погіршене чи погане самопочуття властиві більш низькі значення за фактором Q1, що може свідчити про їх більшу консервативність та ригідність. Група студентів, яка відповідала на опитувальник з телефона, вирішила менше задач фактору В, що може свідчити про практичність та певну ригідність мислення. Студенти, які відповідали з комп'ютера отримали більш високий бал за фактором І, що може свідчити про їх більш високу чутливість, мрійливість, емпатичність.

Таблиця 1

Статистично-значимий зв'язок між ситуацією тестування та результатами опитувальника Р. Кеттелла

Особливості ситуації тестування		Фактор 16 PF Р Кеттелла	Середнє значення фактору в групах	T критерій Стюдента	U критерій Манна- Уїтні
Самопочуття	Добре	G	7,33	t = 2,05; p < 0,05	Не достовірно
	Погіршене або погане		8,75		
Самопочуття	Добре	Q1	8,45	t = 2,11; p < 0,05	U = 166; p < 0,05
	Погіршене або погане		7,18		
Особливості відповідей	Комп'ютер	B	5,05	t = 3,38; p < 0,01	U = 135; p < 0,01
	Телефон чи планшет		3,66		
Особливості відповіді	Комп'ютер	I	8,79	t = 2,19; p < 0,05	U = 182; p < 0,05
	Телефон чи планшет		7,8		

Виявлені зв'язки не однозначні та можуть показувати як вплив особистості на вибір способу відповіді на психологічний тест, так і - вплив самих умов тестування на його результат. Виявлені зв'язки потребують подальшого дослідження. Але, з теоретичної точки зору можна пояснити, що втома та погіршений стан можуть збільшувати ригідність та консервативні відповіді. Заповнення тесту через телефон може утруднювати зосередження, що буде негативно відобразатись на розв'язанні складних інтелектуальних завдань. Тому, для підвищення надійності результатів, доцільно враховувати ситуативні фактори та пропонувати проходити тестування за умови доброго самопочуття та з використанням комп'ютера з великим екраном.

Список використаних джерел:

1. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посібн. Київ: Академвидав, 2009. 464 с.
2. Особистість: практичні засади вивчення. Навчально-методичний посібник: в 2 т. / упоряд. С. М. Дмитрієва та ін. Житомир : видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2017. Т. 2. 330 с.

О. М. Рева, м. Київ,
o.reva@kubg.edu.ua

О. О. Заболотна, м. Київ,
ootolochko.fpsrso23m@kubg.edu.ua

ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному суспільстві стреси, перенавантаження та екстремальні ситуації стали частиною звичного життя. Поступова втрата емоційної, когнітивної та фізичної енергії відображається на різних рівнях нашого життя: соціально-психологічному, особистісному та професійному, що призводить до формування та розвитку емоційного вигорання. Особливо актуальною проблема є для працівників поліції, які у зв'язку із вторгненням РФ в Україну, працюють в посиленому режимі, що супроводжується значним психічним та фізичним навантаженням, ненормованим робочим графіком, екстремальністю діяльності, що може призвести до появи емоційного вигорання.

Вивченням проблеми емоційного вигорання займаються багато українських та зарубіжних науковців: М. Буриш, А. Видай, С. Гремлінг, Дж. Грінберг, С. Джексон, Ф. Джонс, Р. Кеттел, М. Лейтер, С. Максименко, К. Маслач, М. Смульсона, В. Снеткова, В. Шауфелі та інші. Проблему емоційного та професійного вигорання працівників поліції в даний час досліджують А. Абрамов, Н. Баранюк, І. Ващенко, Л. Карамушка, З. Кісіль, В. Коновалова, В. Медведєв, І. Остополець, Є. Потапчук, Л. П'янківська, В. Серєда, О. Тімченко та інші. Проте проблема емоційного вигорання працівників поліції в умовах воєнного стану в сучасних наукових дослідженнях висвітлена досить обмежено.

За визначенням К. Маслач поняття «емоційне вигорання» трактується наступним чином - це «синдром фізичного та емоційного виснаження, включає розвиток негативної самооцінки, негативного ставлення до роботи та втрату розуміння та співчуття стосовно клієнтів» [2, р. 4]. Дослідниця виділяє три підструктури емоційного вигорання: емоційне виснаження, яке проявляється у вигляді втоми, почутті емоційної спустошеності; деперсоналізація - проявляється у зміні ставлення до оточуючих; редукція професійних досягнень - почуття зниження ефективності діяльності, переживання власної нерезультативності.

Для діагностики особливостей емоційного вигорання у працівників Національної поліції України нами було використано методику «Синдром «вигорання» у професіях системи «людина - людина», розроблену на основі моделі синдрому «емоційного вигорання» К. Маслач і С. Джексон [1, с. 294-295]. Вибірку склали 39 респондентів віком 25-30 років. Дослідження проведено у квітні-травні 2024 року.